

СКЛАДНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ “КОБЗАРЯ” Т.Г.ШЕВЧЕНКА НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Хоруженко С.В.

Науковий керівник: ст. викладач Хуртак І. В.

Переклад ліричних творів у всі часи був проблемою для перекладацької діяльності, до вирішення якої кожен перекладач застосовував різні можливі прийоми. Проблематика перекладу такої літератури полягає декількох чинниках. Розглядаючи переклад з точки зору міжкультурної комунікації треба брати до уваги не збіг значення термінології. Мається на увазі, що значення терміна у мові перекладу може мати більш стисле або ширше значення ніж у мові оригіналу. Так наприклад у перекладі “Заповіту” Ціннером “Wo man hören kann sein Tosen, Seine wilden Sänge”. Так у даному випадку перекладач застосував описовий спосіб перекладу та по суті відійшов від авторського тексту, але при цьому добре вдалося відтворити ритим оригінального вірша. Тут ми підходимо до наступної проблематики перекладу яку можна охарактеризувати, як передачу ритму та рими.

Так як під час прочитання віршів в усіх нас виникають різні картини та уявлення про написане, кожен перекладач відтворює текст за своїм світосприйняттям та на підґрунті свого власного уявлення про речі, це може привести як до позитивного ефекту - читачі з іншого культурного поля зможуть отримати більш точну описову картину, або ж навпаки не доотримати якусь характерну культурну думку. Так, у перекладі І. Франка рядок “І понесе з України кров ворожу” перекладач розширив описом образ картини переклавши як “Feindesblut und Feindesleichen“, що значно підвищило емоційність кадру. Так наприклад у переклад Коха втрачає автентичність, але здобуває інтернаціональних рис, що дає змогу пропустити через себе більшої кількості людей ідею твору.«Grab mich ein – was liegt am Toten? – Sprengt die Sklavenbände, / Und im Blute der Despoten / Tilgt des Landes Schande!»

Інший пункт який важливий для передачі настрою та пориву у ліриці так званна фоносимантика. На прикладі строф «Поховайте та вставайте, / Кайдани порвіте / І вражою злою кров'ю / Волю окропіте» приголосний “р” відіграє значну роль у підкресленні войовничих настроїв, що спонукають до дії. Також Шевченко використовує старослов'янські форми дієслів. У німецькій неможливо передати повноцінно інтонаційні риси заклику за допомогою “R” у цьому випадку, тому І. Франко замінив її на “Ö”. «Ja, begrabt mich und erhebt euch, / und zersprengt eure Ketten, / Und mit schlimmem Feindesblute Möge sich die Freiheit röten!».

Добрий переклад «Кобзаря» можна розглянути на прикладі “Вечір”. Перекладачу повною мірою вдалось передати лексичну картину вірша та на ґрунті цього навіть передати часову належність. Und **Mägdlein** singen, Mütter warten Daheim schon mit dem Abendmahl. Так, слово **Mägdlein** застарілий когнат Mäthen підкреслює старовинність твору. Або ж зменшувальне **Hüttlein**

від застарілого слова Hutt. Beim Hüttlein steht ein Weichselgarten, Durchsummt von Käfern ohne Zahl. Але у сукупності переклад даного вірша не дуже викривляє картинку.

Аналіз перекладу вірша “Русалонька”:

- використання русизмів у перекладі;
- використання найменування термінології з північно-германської мітології для локалізації вірша;
- підкреслення полонізмів в перекладі;
- перетворення тексту.

З проаналізованих перекладів ми можемо зробити висновок про деякі тенденції пов’язані з перекладом Тараса Шевченка. Перший вказує на ігнорування походження когнату у німецькій мові - необгрунтоване використання полонізмів або русизмів. У багатьох німецьких перекладах є добра тенденція, намагання до відтворення не тільки лексичної картини, але й ритмічного та емоційного навантаження вірша. Крім цього не можна не зауважити на інтернаціонально нейтральних перекладах, які хоч і виключають український культурно-історичний контекст з твору, але дають повноцінну змогу уявити читачеві себе на місці автора, що підвищує здатність тексту до сприйняття та його поширенню.